

derover. Det er en overordentlig stor Fremgang, der har været inden for hele denne Bevægelse. I det sidste Aar har der været ikke mindre end 15,448 Elever, og der er meddelt dem 79,000 Undervisningstimer. Man ser altsaa, at der øves et meget betydeligt Arbejde i denne Sag; den Støtte, som ydes fra det offentlige Side, er ikke stor, det kan man ikke kalde den. Den har hidtil været 20,000 Kr. fra Statens Side, og fra Kommunernes og Skolefondenes 16,300 Kr., saa at Aftenskolerne i det hele have haft 36,300 Kr. at raade over. Den Maade, hvorpaa denne Sag støttes, er meget forskellig her i Landet. Der er enkelte Amter, som ere villige til at støtte Aftenskolerne, men paa den anden Side er der ogsaa Amter, jeg skal saaledes nævne Sorø Amt, hvor Kommunerne slet ikke have villet yde Aftenskolerne nogen Støtte. Jeg synes, at det er beklageligt, at i et helt Amt ikke en eneste Kommune er villig til at støtte en saa betydningsfuld Sag. Men jeg vil sige: De, som have baaret Aftenskolen frem, som have ydet det største Bidrag til dem, ere de danske Lærere, og det forekommer mig, at de først og fremmest fortjene Tak for at have baaret Sagen frem. Med de smaa Midler, som Aftenskolen har haft at raade over, kunde Lærerlønnen ikke blive mere end 46 Ø. pr. Time, og det er dog en overordentlig tarvelig Betaling. Man kan derfor sige, at disse Lærere ikke have udført denne Gerning for Fordelens Skyld, thi det er egentlig ikke nogen Betaling, der er ydet dem, men de have gjort det af Kærlighed til Ungdommen og af Iver for at udbrede Oplysning i Befolkningen. De 5,000 Kr., som nu komme til fra Statens, ville ikke kunne forbedre Lærernes Stilling ret meget; det vil betyde, at Timebetalingen vil kunne sættes op med saadant noget som et Beløb af 5 Ø. Det vil altsaa ogsaa for Fremtiden være paa Lærernes personlige Arbejde og Opofrelse, at denne Sag hviler. — Der er til § 27 under Nr. 192 stillet et Ændringsforslag, hvor jeg ikke har kunnet følge Flertallet. Det angaar det yderligere Tilskud, som foreslaas givet til Premierløjtnant Ole Olufsen. Denne Mand fik 1896—97 fra Statens Side en Bevilling paa 8,000 Kr.; men i Fjor var han kommen i Pengeforlegenhed og fik 3,000 Kr. til, saa at Staten hidtil har støttet ham med 11,000 Kr. Af Carlsbergerfondet og af private har han faaet 9,000 Kr. Nu i Aar er Manden atter kommen i Pengeforlegenhed og kommer saa til Rigsdagen og ønsker at faa yderli-

gere 4,000 Kr. Denne Sag i det hele taget forekommer mig at vidne om en urimelig Flothed fra Rigsdagens Side. Denne Mands Opgave skal jo være at undersøge Pamir, dette høje Alpeland, der ligger inde i Centralasien; men jeg forstaaar ikke, hvilken Interesse den danske Stat har i Centralasien. Der er mange andre mere nærliggende Opgaver for vort Folk at løse end at sende Folk ud paa Ekspedition til Pamir. Jeg kunde forstaa, at den russiske eller engelske Regering ydede Penge i et saadant Øjemed, fordi de have saa store Interesser derovre i Asien, men jeg synes ikke, at vi have nogen Interesse der. De Resultater, han har hjembragt, forekomme mig ogsaa at være overordentlig tarvelige. Men jeg vil dog sige, at Manden sikkert for Øjeblikket befinder sig i Nød, og de, der have sendt ham ud, have naturligvis ogsaa en Pligt til at skaffe ham hjem igen. Han oplyser selv, at hans Penge ere slupne op. For det første lagde han Vejen om ad St. Petersborg, hvor han maatte opholde sig i 14 Dage for at faa Audiens hos Czaren, og det er muligt, at hans Liv i Petersborg har været slemt paa hans Kapital. Han havde dernæst af det danske Hof faaet det Hverv at bringe Emiren af Bokara en Hilsen, men da han kom til Bokara, kunde han ikke finde Emiren, og maatte rejse rundt i længere Tid, inden han fik denne Hilsen afleveret; det har maaske ogsaa kostet ham en Del Penge. Han har ogsaa været hjemstøgt af andre Uheld. Kirgiserne havde sammensvoret sig om at slaa ham ihjel, men det blev opdaget, og ved Hjælp af nogle russiske Soldater fik han Anføreren fanget og afstraffet. Det Sted, hvor han nu har Vinterkvarter, omsværmes af Røverbander, saa at han har maattet anskaffe sig en hel lille Hær paa 22 Mand til at holde Vagt Nat og Dag. Under disse Forhold kan man forstaa, at hans Penge ere slupne op, og de, der have sendt ham ud, maa jo se at faa ham hjem igen. Der er af en Repræsentant for den danske Landbostand talt om, at vi skulde vise Sparsommelighed, og jeg synes, at her er der et Tilfælde, hvor vi ere inde paa en aldeles overdreven Bortødslen af Statens Midler. Flertallet har her indladt sig paa et Foretagende, som jeg ikke synes paa nogen Maade kan kaldes en af Statens Opgaver. Jeg har stemt mod denne Bevilling og vil ogsaa stemme mod de 4,000 Kr., som nu yderligere forlanges. Dog tvivler jeg ikke om, at Pengene ville blive bevilgede, men jeg vil dog haabe, at vi hermed